

ІДЕЇ А. С. МАКАРЕНКА В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ВИХОВАННЯ

*Дяченко-Богун М. М., Гомля Л. М.
Полтава, Україна*

Науково-теоретична спадщина А. С. Макаренка – це не тільки діяльність видатного педагога в минулому, яке обмежене часовими рамками 20-30 років ХХ століття. Вона є науковою парадигмою для нинішніх і майбутніх поколінь педагогів. Педагогічну справу А. С. Макаренка вважав справою творчою, а особистість педагога – особистістю творчою. Проблема особистості викладача на сьогодні є досить актуальною, бо майбутнє країни визначає той, хто виховує підростаюче покоління, формує майбутнього спеціаліста. Ключовим принципом педагогічної системи А. С. Макаренка завжди було: якомога більше вимоги до людини, і водночас якнайбільше поваги до неї.

Педагогічна система А. С. Макаренка багатогранна. Вона вивчається макаренкознавцями усього світу в різних аспектах. Продуктивно працюють Міжнародна асоціація макаренкознавців, в Німеччині – науково-дослідний центр вивчення життя і творчості А. С. Макаренка, Всеукраїнська Асоціація макаренкознавців, центром якої є Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка.

Обґрунтовуючи погляди А. С. Макаренка на методолого-теоретичному рівні, наголосимо, що вони сформувався ще в дорадянський період і інтегрують провідні ідеї світової класики. За Макаренком, справжня педагогіка – та, яка «повторює педагогіку всього світу».

Перша стратегічна лінія його світогляду – віра в педагогіку, її випереджуючу функцію в розвитку дитини, підлітка, юнака. Він постійно підкреслював, що справжня педагогіка живиться самим життям. Говорячи про результати своєї роботи, він каже: «... не я це створюю і не купка педагогів, створює це «диво» вся атмосфера життя». Єдність виховання і життя червоною ниткою проходить через усю творчість педагога.

Надзвичайно актуальною проблемою виховної системи А. С. Макаренка є питання про цілі виховання, єдність засобів і цілей в освітньо-виховному процесі, на яких ґрунтуються сучасні тлумачення педагогічної технології. Саме вони всебічно охоплюють процеси пізнання світу в усій його системній багатоманітності, впливають із цієї єдності, взаємозв'язку, взаємозалежності, передбачаючи тим самим єдність виховання і життя, цілісність особистості і виховного процесу. Ці особливості враховував у своїй діяльності А. С. Макаренко, розглядаючи педагогічні явища в розвитку і постійному русі. Він по-новому підійшов

до розв'язання питання про джерела розвитку особистості й колективу. Педагог розробляє продуктивну ідею створення перспективних ліній, яка допомагає органічно погоджувати цілі суспільства, колективу й особистості.

А. С. Макаренко – педагог, який є взірцем творчої самореалізації, на цій основі ґрунтуються і організаційні форми його методики. Ось чому всі погляди А. С. Макаренка щодо розвитку педагогіки як науки супроводжуються турботою про єдність цілей і засобів виховання, оскільки вона забезпечує науково обґрунтований системний підхід до педагогічного процесу. Він вважав виховним той засіб, який веде до цілі, а теорія повинна своєю «технічною стороною повернутися до практиків».

Вирішального значення він надавав педагогічній техніці. Згідно з його поглядами і сучасними тлумаченнями, вона забезпечує педагога певною майстерністю, оперативністю, доцільністю, вправністю в організації педагогічної діяльності тощо. Він розробив і реалізував відповідну інструментовку виховного процесу, яка згодом чітко визначилася у логіку паралельної дії. Актуальним у нинішніх умовах є процес організації різнобічної діяльності колективу загальноосвітнього закладу – організаційно-методичний рівень досвіду А. С. Макаренка. Як засвідчує теоретичний аналіз цієї проблеми, А. С. Макаренко не лише першим в Україні ввів термін «технологія» в освітньо-виховному процесі, але, спираючись на сучасні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, можна сказати, що й у світовій педагогіці він першим започаткував розробку педагогічної технології організації виховного процесу. Його система піддається моделюванню, конструюванню, прогнозуванню, передбаченню нестандартних моделей систем і підструктур з урахуванням кінцевого прогнозованого результату та відповідних результативних зрізів.

Антон Макаренко збагатив вітчизняну педагогіку новими ідеями, які практично реалізував у власній виховній роботі. За переконаннями А. С. Макаренка, педагогічна наука і практика постійно має орієнтуватися на «завтрашній день», прогнозувати і проектувати якості нової людини, випереджати суспільні запити на «людську творчість». Свої міркування щодо цього він сконцентрував у змістовому наповненні авторської ідеї «випереджаючого виховання», реалізація якого забезпечується через систему перспективних ліній у вихованні й розвитку окремого індивіда та людського соціуму й передбачає наявність знань, а також умінь, навичок і трудових орієнтацій після закінчення навчання.

Педагогічна діяльність А. С. Макаренка ввібрала в себе кращі досягнення класичної та нової педагогіки. Його спадщина – досягнення всього прогресивного людства, яке прагне до гуманної освіти. Він вирішував складні педагогічні проблеми, які хвилюють нас і зараз.

Новаторський підхід А. С. Макаренка до розв'язання проблем сучасної молоді, до окреслення ідеального образу людини майбутнього та практичних шляхів її формування протягом десятиліть залишається предметом інтересу міжнародної педагогічної спільноти, а його виховна спадщина стала не лише національним культурним надбанням, а й загальнолюдським.

Антон Семенович Макаренко створив найефективнішу педагогічну систему ХХ століття. В його творах глибоко і всебічно показана теорія і практика виховання нової людини, охарактеризована цілісна система науково-педагогічного знання, системотворчим елементом якої є принципи доцільності і єдності розвитку особистості і колективу, нова філософія виховання, орієнтована на процес виховання, його середовище, на суб'єктів виховання – вихованців і вихователів, що має надчасову значущість.

Список використаних джерел:

1. Карпенчук С. Г. А. С. Макаренко і сучасна педагогіка. Нова педагогічна думка. 1995. № 2-3. С. 57 – 62.
2. Карпенчук С. Г. Педагогічна технологія А. С. Макаренка і сучасність. Монографія. Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне. 2000. 340 с.
3. Андрєєва Ю. М. Гуманістичні ідеї в спадщині А. С. Макаренка Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол. : Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа та ін. Полтава. 2004. Вип. 2. С. 29–30.

**ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС «ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ»
ЯК ЦИФРОВИЙ ЗАСІБ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО
НАВЧАННЯ МАГІСТРАНТІВ**

**Кононець Н. В.
Полтава, Україна**

Сучасний викладач вищої школи, який здійснює підготовку магістрантів освітніх програм «Педагогіка вищої школи», «Освітня робототехніка», повинен вміти орієнтуватися на сучасному ринку освітніх продуктів і вибирати саме ті дидактичні матеріали, які допоможуть вирішити конкретні дидактичні цілі, що стоять перед ним і його студентами. Викладач повинен вміти вирішувати питання методичної доцільності використання певних цифрових дидактичних матеріалів, а в разі такої доцільності – зуміти так організувати